

2023.08.21. 11. søndag efter Trinitatis kl. 10.30 i Tyrsting kirke v. Kirsten Juul

Nogen gange skal vi mindes om, hvorfor Gud sendte sin søn til os, for vi trænger til at høre det klart og enkelt og trøstefuldt: Gud sendte sin søn til verden for at frelse os fra synd og død og djævel. Gud sendte Jesus som sit kærlighedsbudskab til os, for at fortælle os, at vi har fred med Gud, og vi er hans elskede børn. Det er også meningen med den lignelse om tolderen og farisæeren, som vi hører i dag. Det er en af evangeliets kernelignelser, en af de ganske få, som vi behøver for at forstå evangeliets nye budskab, som Jesus kom til mennesker med. Tolderen, der går retfærdiggjort hjem, fordi han søger Gud og lægger sin sag frem for ham, toderen stoler på, at Gud viser nåde og gør undere, der ikke kan udforskes. Han stoler på den barmhjertighed, der er større end noget, som mennesker kan præstere. Her ligger den inderste kerne i evangeliet, lagt frem for enhver, så forskellen på at have evangeliet og ikke at have evangeliet er skåret helt tydeligt ud for os. Hvis vi ikke havde andre end denne ene fortælling, så havde vi dog i netop denne fortælling evangeliets inderste mening og dybeste hemmelighed og gave til os. Farisæeren, han stolede på sig selv, - på, at når det kom til stykket, så var det han gjorde godt nok og tilstrækkeligt. Tolderen forstod, at skulle hans liv hænge sammen, så måtte han hænge det op på Gud og hans barmhjertighed. Tolderen indså sin egen utilstrækkelighed, - at det, han gjorde og sagde i sit liv ikke slog til.

Nu må det med toder og farisæer ikke forstås bogstaveligt, så vi tænker os, at enhver toder altid havde en ydmyg tro på Gud, og enhver farisæer altid var sikker på sig selv og sine handlinger, at de nok skulle stå mål til Guds krav. Det skal forstås sådan, at der i farisæismens væsen er det særlige, at den altid er sikker på at kunne gøre sig selv retfærdig overfor Gud. Og farisæisme kan genfindes i alle religioner: at mennesker stoler på sig selv og mener at kunne opfylde Guds mening med deres liv uden om Gud selv. På den måde vil man overflødiggøre Gud, - man vil ikke lade Gud være Gud. Farisæismen binder et menneske til at tænke på sig selv, for det er jo det, der sker, når man beder til Gud og roser sig selv i bønner, farisæismen har kun sig selv for øje, hverken Gud eller sit medmenneske. Tolderen havde egentlig den samme facon i sit arbejde: dér tænkte han også kun på sig selv: på at blive rig.

Jesus ser klart ligheden mellem de to kredsen om sig selv, og han ser klart, at den ene af dem får øjnene op for sit selvglade projekt, han opdager, at han ikke kan sige noget til sit eget forsvar, men samtidig kan han heller ikke fortsætte sit liv, uden at Gud er med i det, derfor beder han Gud om nåde. Han vender sig fra sin samletthed om sig selv og lader Gud overtage pladsen. Tolderens angst og fortvivlelse er nærværende, han står med nøgent ansigt overfor Gud selv. Og det er det, der giver

Gud plads til at skænke syndernes forladelse. Farisæeren giver ikke plads for Gud, derfor kan Gud heller ikke komme til at tilgive farisæeren. Farisæeren er samlet om sig selv og sin foragt for andre og sin vision af sig selv som retfærdig. Hos ham er der ikke plads til Gud eller til hans medmenneske. Farisæeren henter sin følelse af værdi ved at nedgøre andre i en sammenligning med sig selv. Men det er en falsk værdi der findes ved en sammenligning med et andet menneske. For at kunne finde en sand og ægte tilgivelse og nåde, den virkelige tilgivelse, der gør sig gældende i sjæl og sind, så må et menneske selv forlade pladsen i centrum. Når Gud får denne plads hos et menneske, så forlader Gud den straks og erstatter med sin nåde og fylder med sin kærlighed i stedet. Først da kan et menneske blive sig selv og finde sit sande værd.

Jeg ved ikke, om vi så nemt forstår, hvad nåden er? Vi kan forsøge os med ord, der vil sige det samme: barmhjertighed, - Nåden er at få givet mere liv på et tidspunkt, hvor enhver kvote er brugt op. Og her står farisæeren og tolderen lige. Begge har de opbrugt kvoten, og begge har de brug for Guds nåde. Evangeliet er det helt enkle budskab: Kun gennem modtagelsen af Guds nåde i Jesu Kristi kærlighed bliver vi gjort retfærdige for Gud.

Det er Guds retfærdiggørelse gennem troen, der er på færde i lignelsen. Tolderen oplever at gå hjem, fri i sindet, lettet på samvittigheden, så han nu er fri til at gøre gavn og vække glæde som Gud vil det. Guds barmhjertighed har nået ham. Han får ikke Guds velsignelse til at fortsætte med at tage overbetaling fra de skatteydere, som han opkræver skat hos, men han får Guds nåde til at distancere sig fra sin synd, så den ikke får magt over ham. Tolderen kunne ikke bære, at hans liv havde fået den betydning som det havde: med bedrag og medfølgende løgne, hans liv har fjernet sig fra andre menneskers liv. Det er sket, når han snyder sine medmennesker i stedet for at elske dem. Ved templet, det hellige, dér er han ikke længere i stand til at skjule for sig selv, hvad han inderst inde godt ved: hans liv har mistet betydning for ham. I det øjeblik han beder Gud om nåde, da får han den straks, og da vinder hans liv på ny betydning for ham. Efter at nåden har taget magten fra ham, kan han stole på, at hans liv trods alt har betydning, for nu har Gud vist sig barmhjertig, Gud har retfærdiggjort ham. Så gør Gud hans liv sandt og ægte og dermed også værdifuldt. På samme måde gør Guds vores liv betydningsfuldt, når vi lader ham komme til med sin nåde gennem Jesus. Her bliver også vores liv værd at værne om, - med Guds midler: nåde, tro og kærlighed. Så kommer der ny mening og ny betydning ind i menneskers liv, det gamle mister sin magt. Guds nåde har begyndt sin gode gerning i os og han arbejder selv på at fuldføre den, Gud ske tak og lov. Amen.